

Говор високог представника Педија Ешдауна на Инвестиционој конференцији

Правац реформи у БиХ: очекивања, перспективе, могућности

Даме и господо,

Задовољство је поново бити у Мостару и Херцеговини!

Како моје бх. колеге знају, Мостару сам у протеклих неколико мјесеци посветио много времена будући да смо, заједничким напорима, започели дуготрајан и тежак процес поновног уједињавања овог дивног града – процес који је, тачно прије мјесец дана, довео до доношења новог Статута града.

Морам вам рећи да сам позив предсједника Човића, који сам примио у децембру прошле године, прихватио са извјесном дозом бојазни.

На крају крајева, у том тренутку се није могло тачно знати куда ће нас одвести овај процес или какав ће бити његов политички исход.

Да ли ће затајити наши напори на поновном уједињавању?

Да ли ће се процес поновног уједињавања грађана Мостара изјаловити, што би их још више удаљило него што је био случај раније?

Моји савјетници су ме упозоравали како није немогуће да ова конференција буде у сјени националистичких спорова и политичког неслагања. Заиста су многи предвиђали да ће наши планови за будућност пропасти прије него што уопште отпочне њихова реализација, оптерећени нефункционисањем и подјелом Мостара.

Па, до сада се та опасност није остварила. Нису се поново појавили ти стари духови из прошлости Мостара.

Не кажем све ово како бих потцијенио задатак који је пред нама. Процес имплементације у Мостару ће бити тежак, темељит и дуготрајан.

Има много тога што је потребно урадити у наредним мјесецима како би се осигурало да Мостар коначно добије власти које ће у првом реду водити рачуна о интересима својих грађана. Много је замки на том путу. Успјех није загарантован и уколико не буде опреза, уколико превлада инерција или на сцену поново ступи опструкционизам, то би још увијек могло довести до неуспјеха. Ипак, не би било претјерано рећи да као резултат промјена до којих је већ дошло, данашњу конференцију одржавамо у новом граду који би полако али сигурно могао изградити нову будућност.

Вјерујем да ће данашњи скуп довести до нових инвестиција, нових пословних подухвата и до нових радних мјеста. Велики тренутак за привреду Мостара.

За двије седмице ће Мостар добити уједињену владу и мање гломазну јединствену градску управу. Велики тренутак за политички живот Мостара.

А у јулу слиједи поновно отварање чувеног Старог моста који је вијековима повезивао двије обале овог динамичног, мултиетничког града као симбол новог почетка за Мостар. Велики тренутак за славну историју Мостара.

Дакле, састали смо се у правом тренутку.

Као и сви други грађани Босне и Херцеговине, Мостарци су током протеклих осам година на тежак начин научили у којој мјери криминал, корупција и сиромаштво успијевају у конфликтном окружењу. Надам се да ће сада научити да исто тако важи и супротно, да миран суживот у мултиетничкој заједници и политичкој стабилности привлачи инвестиције, које опет воде

порасту стопе запослености, покретању нових послова и отварању нових прилика.

А оно што важи за Мостар, важи наравно и за остали дио Босне и Херцеговине.

Током протеклих неколико година, како су уклањани остаци рата, отворен је пут за долазак инвеститора.

У годинама непосредно послије престанка сукоба, активности су биле усмјерене на уклањање физичких посљедица четири окрутне године рата.

У скоријој прошлости смо се сви окренули покушајима да обавимо овај тежи дио посла, да уклонимо рушевине политичког дјеловања које је за собом оставио рат.

Дискриминаторски закони, паралелне институције, нерационални прописи, корумпиране процедуре као и очување других непотребних структура су заједно доприносили одржавању подјеле ове земље и сиромаштва њених грађана.

Али и то се промијенило.

Када је ријеч о монетарној политици, захваљујући независној Централној банци и уређењу валутног одбора, Босна и Херцеговина већ неколико година има стабилну јединствену валуту и најнижу стопу инфлације у регији.

У погледу финансијске ситуације, имамо успостављен систем врло строге контроле јавних расхода, и тренутно припремамо успостављање нове Управе за индиректно опорезивање на нивоу државе која ће, радећи према европским стандардима, вршити наплату царинских прихода и надгледати прописно увођење ПДВ-а до почетка 2006. године.

Дакле, макроекономски оквир се полако успоставља. Сада пажњу морамо усмјерити на пословно окружење.

Морамо радити на провођењу 150 реформи које су усвојене у

парламентарној процедури или су у поступку усвајања, а које су израдили предузетници у оквиру сада већ веома познате Комисије “Булдожер” која темељито уклања бирократске препреке које ометају пословање и одвраћају инвестиције. У другој фази “Булдожер” иницијативе која је тренутно у току, нових 50 реформи су у поступку усвајања, а још 50 реформи ће бити припремљено за трећу фазу, која ће започети ускоро. Вјерујем да се оне требају концентрисати посебно на мала, чак врло мала предузећа.

Требамо помоћи фирмама да узимају зајмове, инвестирају, шире се и извозе.

Погледајте једну привредну грану која је позната многима у овом дијелу земље – производња вина.

У Херцеговини се налази 98 % свих винограда у земљи. Ипак се користи само 25 до 30 одсто пријератних винограда.

То је слика економске ситуације у цијелој земљи.

Сировине за развој су на располагању. Ова земља је веома богата сировинама.

Ипак до сада нисмо могли створити услове на нивоу земље да ове сировине претворимо у благостање.

Али то се полако мијења. Улазимо у фазу економског успона, и ова конференција може послужити као медиј да то објавимо.

У самој Херцеговини, потенцијал за даљи развој је веома очигледан. Већ је било значајних страних улагања у предузећа као што је фабрика за прераду мяса перади Љубиње у источној Херцеговини, Ледо у Читлуку, Ласта у Чапљини, Нерфил у Мостару, Унилине у Грудами и, наравно, највећи извозник у Босни и Херцеговини, Алуминиј, који се такође налази овдје у Мостару.

Ту се налази будућност овог региона и ове земље у цијелости. Са извозницима као што су фабрика за производњу алата у

Требињу, Фортуна Трејд Турс, Нерфил, Листо, Велтпласт, УНИС-Игман, Бобита и Продец.

Сваки дан ова предузећа доказују босанскохерцеговачким политичарима и радницима да приватизација може успјети и да може створити нова радна мјеста у БиХ.

Сваки дан, ова предузећа показују остатку свијета да постоје изузетно јаки основи за успјешан бизнис у БиХ, те да се може осигурати одговарајући поврат ваших инвестиција.

Наравно, још увијек нисмо стигли до тог циља. Предузетници су свјесни те чињенице, и ја их нећу покушати увјерити у супротно. Али могу их увјерити у слиједеће:

Имамо план, и намјеравамо га провести до краја.

Владе су недавно усвојиле веома опсежан план економских активности – практична и детаљна листа ствари које се морају урадити како би се предузећима омогућило све што им је потребно за инвестирање и развој.

Напримјер, овај план обухвата и обавезу да се широм земље формира 15 привредних одјела у оквиру постојећих судова, до краја марта. Неколико оваквих одјела већ су успостављени и раде, а преостали би требали почети са радом до истека планираног рока, односно до краја наредног мјесеца.

То укључује и обавезу да се уведе јединствен систем регистрације предузећа, процедуре сертификације Европске уније, досљедна трговинска политика и читав низ нових закона о стечају, осигурању и управљању предузећима, који су у складу са европским стандардима.

Ниједна од ових мјера, сама по себи, неће моћи увјерити инвеститоре. Ви, представници пословне заједнице, израдићете властиту, реалистичну анализу свих предности улагања вашег новца у БиХ.

Али желим вам рећи слиједеће.

Ако се осврнете на реформе које су прије неколико година проводиле Пољска, Мађарска, Чешка Република и Словенија, видјећете да се потпуно једнаке мјере уводе данас у Босни и Херцеговини.

Ако погледате гдје се те земље, заједно са још шест нових земаља чланица Европске уније налазе данас, видјећете гдје би Босна и Херцеговина могла бити за неколико година.

Такође, ако погледате какве су се пословне могућности отвориле у овим земљама у посљедњих неколико година, видјећете могућности које ће се отворити и у Босни и Херцеговини у наредних неколико година.

Овдје ситуација свакако није савршена – Босна и Херцеговина још увијек мора пуно тога учинити да би предности и користи процеса реформе постале потпуно осјетне.

Као у свакој другој земљи, пред нама су нове опасности.

БиХ, која сада улази у нови изборни циклус, је суочена са опасношћу да се управо странке које су отвориле врата у Европу и НАТО у протеклих 18 мјесеци, сада, када се суоче са гласачком кутијом, поново врате лакој старој игри позивања на угроженост. Надам се да ће се ове странке, а што је много значајније, новине које их подржавају, одупријети искушењу да прибјегну овој лакој али циничној тактици – јер је она деструктивна и стерилна. БиХ сада има будућност. Избори би требало да буду о тој будућности и о слављењу помака које је БиХ начинила. А не о прошлости, гдје свака страна тврди да је тада била највећа жртва и да је још увијек највећа жртва. Ми смо себи изборили нову будућност у БиХ. Вријеме је да славимо ту будућност а не да се враћамо у прошлост.

Мостар је одличан показатељ. Типичан примјер како политика прошлости може уназадити заједницу. Мостару и Босни и Херцеговини је потребна нова врста политике, утемељена на будућности, а не прошлости. Политика која ће се борити са свим изазовима са којима се ова земља суочава, умјесто да губи

вријеме у борби против духова из прошлости.

Увјерен сам да је пут напријед сасвим јасан.

Попут својих сусједа, Босна и Херцеговина кренула је путем ка чланству у Евро-атлантским институцијама.

Ово је земља у којој је привреда у порасту, има стабилну валуту, ниску стопу инфлације и приступачну цијену радне снаге.

Смјештена је на самој граници Европске уније и у срцу је региона слободне трговине у Југоисточној Европи, са тржиштем од око 55 милиона потрошача.

Као што је поновно уједињење града Мостара показало, ова земља оставља прошлост иза себе како би градила бољу будућност.

А у оквиру свог посла, ја се свакодневно сусрећем са резултатима таквог напретка.

Питања економске транзиције и пријема у Европу све чешће замјењују питања које се односе на рјешавање сукоба и имплементацију мира.

Међународни медији давно су отишли.

Сваке године хиљаде припадника међународних трупа и радника хуманитарних организација такође одлазе.

Све је више туристичких агенција, банкара и предузетника који долазе у ову земљу.

И након што се увјере, не само каква је тренутна ситуација у Босни и Херцеговини већ и у којем се правцу она развија, они у све већем броју одлучују да остану овдје.

Надам се да и међу вама има оних који ће учинити исто.

Хвала.